

композитора Анатолія Вахнянина із залученням кращих мистецьких сил.

У складі трупи Харківської опери М. Голинський брав участь у Днях української культури у Москві, а також успішно виступив в опері «Аїда» Дж. Верді (партія Радамеса) на сцені Великого театру.

Про успішні виступи співака та його значний внесок у розвиток Харківської опери того періоду свідчать численні позитивні рецензії. Співпрацюючи з багатьма видатними діячами українського мистецтва, М.Голинський прилучився до розвитку міжкультурних контактів між Галичиною та Слобожанщиною.

ЛІТЕРАТУРА

1. Голинський М. Спогади / М. Голинський. – [Упор. Г. Тихобаєва, І. Криворучка, Д. Білавич]. – Львів: Априорі, 2006. – 616 с.
2. Жишкович М. Львівська вокальна школа другої половини ХІХ – першої половини ХХ століття: дис... канд. мистецтвознавства. – Львів, 2006. – 246 с.
3. Жишкович М. Харківський період творчості Михайла Голинського в контексті міжкультурних зв'язків Східної та Західної України / М. Жишкович // Харків у контексті світової музичної культури: події та люди. Матеріали міжнародної науково-теоретичної конференції. – Х.: ХДАК, 2008. – С. 130-131.
4. Козак С. Героїчний тенор Михайло Голинський / С. Козак // Михайло Голинський. Спогади: Вступ. стаття. – Львів: Априорі, 2006. – С. 12-36.
5. Людкевич С. Дослідження, статті, рецензії, виступи. У 2-х т. / С. Людкевич. – [Упор., ред., пер., прим. і бібліографія З. Штундер]. – Львів: Дивосвіт, 2000. – Т. 2.
6. Михальчишин Я. З музикою крізь життя / Я. Михальчишин. – [Упор., вст. стаття Л. Мелех-Яросевич]. – Львів: Каменяр, 1992.
7. Ніколаєва Л. Діяльність українських музикантів на вісі «Харків – Львів» / Л. Ніколаєва // Харків у контексті світової музичної культури: події та люди. Матеріали міжнародної науково-теоретичної конференції. – Х.: ХДАК, 2008. – С. 121-122.
8. Поліщук А. Згадуючи Михайла Голинського / А. Поліщук // Українські співаки у спогадах сучасників. – [Автор-упор. І. Лисенко]. – К.: РАДА, 2003. – С. 481-482.
9. Рудницький А. Золотий голос / А. Рудницький // Українські співаки у спогадах сучасників. [Автор-упор. І. Лисенко]. – К.: РАДА, 2003. – С. 486.
10. Сабат-Свірська М. Михайло Голинський – героїчний тенор / М. Сабат-Свірська // Українські співаки у спогадах сучасників. – [Автор-упор. І. Лисенко]. – К.: РАДА, 2003. – С. 478-480.

УДК 7.071.4:78.02

Р. Й. КАЛИН

ТВОРЧІСТЬ ЮРІЯ МАЗУРКА НА ПЕРЕХРЕСТІ МЕТОДИЧНИХ ТА ВИКОНАВСЬКИХ ВОКАЛЬНИХ ТРАДИЦІЙ

У статті розглядаються засади формування фахового професіоналізму Юрія Мазурка з позицій синтезу методичних напрацювань різних вокальних шкіл. Виокремлено основні напрямки його діяльності як соліста Великого театру у Москві. Осмислено найістотніші здобутки, які ставлять цього виконавця у перелік провідних співаків Європи у період 60-90-их років ХХ століття.

Ключові слова: фахова вокальна освіта, види діяльності, оперне та камерно-вокальне виконавство.

**ТВОРЧЕСТВО ЮРИЯ МАЗУРКА НА ПЕРЕСЕЧЕНИИ
МЕТОДИЧЕСКИХ И ИСПОЛНИТЕЛЬСКИХ ВОКАЛЬНЫХ ТРАДИЦИЙ**

В статье рассматриваются основы формирования профессионализма Юрия Мазурка с позиций синтеза методических наработок различных вокальных школ. Выделены основные направления его деятельности как солиста Большого театра в Москве. Осмыслены наиболее существенные достижения, которые ставят этого исполнителя в перечень ведущих певцов Европы в период 60-90-ых годов XX века.

Ключевые слова: профессиональное вокальное образование, виды деятельности, оперное и камерно-вокальное исполнительство.

R.J.KALYN

**J. MAZUROK CREATIVITY AT THE INTERSECTION
OF TEACHING AND PERFORMING VOCAL TRADITIONS**

The article is the consideration of principles of forming professional professionalism Juryj Mazurok of methodical synthesis position of vocal works of various schools. Singles out key areas of its activities as a soloist with the Bolshoi Theater in Moscow. Comprehends most significant achievements that put him in the list of Europe's leading singers in the period 1960-1990's.

Key words: vocal professional education activities, opera and chamber-vocal performance.

Період 60-90-их років ХХ ст. є особливим в історії ДАВТу (Большого театру в Москві) стосовно вокального мистецтва країн всього радянського простору. Адже саме цей мистецький заклад концентрував їх кращі виконавські сили, а бути запрошеним до його трупи чи навіть виступати на його сцені в гастрольних, концертних, фестивальних акціях означало в той час найвищу міру професійного і мистецького визнання. Трупа театру акумулювала надбаня виконавців, які представляли здобутки різних національних та регіональних шкіл, методичні напрацювання талановитих педагогів, що творило унікальну творчу ауру завдяки потенціалу їх взаємодії, взаємозбагачення.

Серед провідних співаків театру окресленого періоду виділяється постать народного артиста СРСР Юрія Мазурка. «Таких, як Мазурок, зрозуміло, зараз нема. За рівнем культури артиста і вокаліста йому не було рівних всі ті майже 40 років, які він царює на сцені Великого» [1, с. 7], – такою була зальна позиція рецензентів щодо рівня виконавської майстерності видатного львів'янина, який прославився на провідних світових сценах як небуденний, оригінальний інтерпретатор, з неповторним психологізмом трактування образів, позбавлених надмірної афектованої театральності та показової експресії, у виступах якого поєднувалися аристократизм, виважена емоційність, глибоке розуміння стилістики епохи та конкретного авторського задуму, повага до тексту, його тонка власна інтерпретація.

Багатогранна і багата на творчі події мистецька біографія Ю. Мазурка широко висвітлена в пресі, музичній та популярній журнальній періодиці [1; 4], коментарях до відео- та аудіозаписів оперних вистав, численних рекламно-ювілейних виданнях, присвячених ДАВТу [2], а також в енциклопедично-довідковій літературі [6]. Однак при безумовній емпіричній цінності у них часто зустрічаються різночитання дат, назв інтерпретованих творів і навіть фактажу, відсутня фахова характеристика голосових даних та методики роботи митця над образами (у порівнянні з поширеною світовою практикою). З огляду на виняткову успішність виконавської діяльності на міжнародному рівні необхідною і важливою для професіоналів є комплексна картина формування творчої особистості, огляд усіх етапів і напрямів діяльності, докладних статистичних даних про участь в оперних виставах з урахуванням хронології, географії, диригентсько-режисерських версій та складу партнерів, аналіз гастрольної практики, камерного виконавства, дані про здійснені аудіо- та відеозаписи, участь в екранізаціях, перемоги у творчих змаганнях та відзнаки співака, систематизація публікацій та дотичних до його виконань наукових досліджень.

Мета статті – є розгляд засад формування фахового професіоналізму, виокремлення основних напрямків діяльності та найістотніших здобутків Юрія Мазурка, які ставлять його у перелік провідних співаків Європи у період 60-90-их років ХХ століття.

Юрій Антонович Мазурок (18.07.1931 р. Красник [Люблінського воєводства (Польща)] – 01.04.2006 р. Москва [Росія]) початкову вокальну освіту та досвід здобув у самодіяльній студентській оперній студії Львівського політехнічного інституту (де навчався на факультеті нафти і газу, у 1955 р. вступив до аспірантури). Самодіяльність Львівської політехніки 50-70-их років ХХ ст. відрізняв винятково високий рівень. Керівництво закладу заохочувало участь молодих спеціалістів у сольних виступах та в численних виконавських колективах. Інститутським симфонічним оркестром художньої самодіяльності в той час керували у майбутньому такі оперні маестро, як Семен Арбіт, Стефан Турчак, Ігор Лацанич, Ігор Сімович. З оркестром співали педагоги та студенти інституту, серед яких виділились Юрій Мазурок та Юрій Григор'єв. У студентських аматорських виставах, які ставились на сцені Львівського оперного театру, молодий співак опанував партії Онегіна (цю роль він згодом виконуватиме у дипломному консерваторському спектаклі оперної студії Московської консерваторії та дебютує нею у Великому театрі) та Жермона. Виступи у спектаклях дали співакові-початківцю навички відчуття сцени, контакту з глядацькою аудиторією, ансамблевисть. За порадою провідного соліста Львівського оперного театру, педагога класу сольного співу Львівської державної консерваторії ім. М. В. Лисенка, народного артиста СРСР (1960) Павла Кармалюка, який консультував вокалістів-аматорів у ході сценічної підготовки, Ю. Мазурок почав здобувати фахову вокальну освіту.

Протягом 1955-1959 рр. навчався у Московській консерваторії у класі професора С. Мигая¹ – славетного баритона, партнера Ф. Шаляпіна, Л. Собінова, А. Нежданової, соліста Маріїнського (в той час – Ленінградського ім. С. Кірова) та Великого театрів. На вступному випробуванні Ю. Мазурок справив особливо сильне враження виконанням солоспіву М. Лисенка «Безмежне поле». Наставник взяв на себе ініціативу дозволу на здобуття його другої вищої освіти, по-батьківському опікувався студентом, який був старшим за віком від однокурсників та не мав ґрунтовної музичної підготовки, підтримував активне педагогічно-консультативне листування з матір'ю співака. Йому молодий співак завдячував вірним визначенням типу голосу (ліричний баритон, а не тенор, зрештою близький за теситурою і тембральним забарвленням до голосу педагога). Збігаються і найбільш визначні ролі в інтерпретаціях учня і наставника – Онегін, Жермон, Фігаро, князь Єлецкий, Демон. Навчальний курс Ю. Мазурок завершував під проводом професора А. Доліво², аспірантуру – в професора О. Свешнікової.

Під час навчання у виставах оперної студії молодий співак опанував партії Фігаро («Севільський цирюльник» Дж. Россіні), Фердинандо («Дуенья» С. Прокоф'єва), Марселя («Богема» Дж. Пуччіні) та Євгенія Онегіна (однойменна опера П. Чайковського), здобув перемоги на трьох міжнародних конкурсах вокалістів: у студентські роки – «Празька весна» (1960, друга премія), під час навчання в аспірантурі – на конкурсі імені Джордже Енеску (Бухарест, Румунія, 1961, третя премія), на II Всесоюзному конкурсі імені Глінки (Москва, 1962, друге місце, розділене з В. Атлантовим та М. Решегіним). Журі відзначало м'якість і насиченість тембру, еластичність і рідкісну красу його голосу – ліричного баритона, вроджену кантилену.

У 1963 р. Ю. Мазурок був прийнятий у групу стажистів Великого театру (з другої спроби, перша була здійснена у 1959 р.). У цей період для співака важливою була підтримка та педагогічний досвід С. Лемешева, з яким він спільно виступав у «Євгенії Онегіні» й «Травіаті». «Його професійна добросовісність заставляла підтягуватися всіх, хто був поруч <...> Як педагог він був ненав'язливим, рекомендації його сприймалися як поради старшого товариша,

¹ С. Мигай народився у родині священика з Могильова, закінчив Одеське музичне училище (1911), також приватно займався з професором петербурзької консерваторії С. Габелем (1907-1909) та М. Баттістіні (підчас його перебування у Москві в 1912 р., в нього взяв понад 100 уроків). У Большой театр був прийнятий за рекомендацією Н. Нежданової [6].

² С. Мигай пішов з життя у 1959 р.

породжені турботою про молодого колегу <...> Магія його особистості була величезною», – писав Ю. Мазурок у статті до 85-річчя видатного співака [4].

Виступав він і у виставах інших оперних театрів країни, брав участь у постановках зарубіжних оперних труп. У 1967 році здобув перемогу на Міжнародному конкурсі вокалістів у Монреалі у змаганні 37 конкурсантів з 17 країн світу (інтерпретуючи обширний різностильовий репертуар від Й.-С. Баха до К. Дебюссі та П. Гіндеміта), з особливим успіхом виконавши обов'язковий конкурсний твір Гаррі Соммерса «Кайас» (на автентичному фольклорному матеріалі канадійських індіанців). Наступного року співак був удостоєний звання заслуженого артиста РРФСР.

У Великому театрі молодий виконавець з незмінними успіхом виконував як ліричні, так і драматичні баритонові партії. Провідними оперними образами, створеними співаком, були: Андрій («Війна і мир» С. Прокоф'єва – особливо відзначений фахівцями під час гастролей театру в Італії, поряд з Наташею у виконанні Т. Мілашкіної), Єлецький («Пікова дама» П. Чайковського), Жермон («Травіата» Дж. Верді), граф ді Луна («Трубадур» Дж. Верді), Деметрій («Сон в літню ніч» Б. Бріттена); Веденецький гість («Садко» М. Римського-Корсакова), маркіз ді Поза («Дон Карлос» Дж. Верді), Скарпіа («Тоска» Дж. Пуччіні), Ескамільо («Кармен» Ж. Бізе), матрос Іллюша («Жовтень» В. Мураделі), Царьов («Семен Котко» С. Прокоф'єва), думний дяк Щелкалов («Борис Годунов» М. Мусоргського), Альберт («Вертер» Ж. Массне), Валентин («Фауст» Ш. Гуно), Гульєльмо («Так чинять усі жінки» В. А. Моцарта), Ренато («Бал-маскарад» Дж. Верді), Сільвіо («Паяци» Р. Леонкавалло), Мазепа («Мазепа» П. Чайковського¹), Ріголетто («Ріголетто» Дж. Верді), Енріко Астон («Лючія ді Ламмермур» Г. Доніцетті), Амонасро («Аїда» Дж. Верді).

Ю. Мазурку притаманні тонке розуміння природи індивідуального авторського стилю, прагнення досягнути цілісності характеристики персонажа та наскрізності розвитку образу, завжди глибокого і багатогранного, далекого від схематичності амплуа, що неодноразово відзначалося фахівцями та популярною пресою.

Характеризуючи виконавський стиль співака, М. Жирмунський відзначав: «Барви і драматичні акценти він кладе поверх ідеальної вокальної лінії і ясно промовленого слова <...> Пізнаваний його унікальний прозорого забарвлення ліричний баритон, завдяки вражаючому диханню, що долає щільну фактуру драматичних партій <...> Текст так само опукло подається в його співі, як і мелодичний малюнок» [1, с. 7].

Юрій Мазурок багато і з успіхом гастролював по країні і за кордоном з сольними концертами (Лондон, Мілан, Тулуза, Нью-Йорк, Токіо, Париж, Варшава та ін.). Поряд з визначними діячами культури і мистецтва, представниками кіно, театру, академічними та естрадними співаками² він співпрацював з корпорацією холдингового типу «Руссарт» («Russart»), створеною у штаті Каліфорнія (США) для організації гастролей, участі у фестивалях та концертах у США. Збереглися записи виконань «Пікової Дами» у Монреалі у конкурсному 1967 році (19 серпня) під проводом Бориса Хайкіна³, де співак виконав партію Князя Єлецького. У міланському «La Scala» 6 листопада 1973 року в опері «Семен Котко» С. Прокоф'єва під керівництвом Г. Рождественського Ю. Мазурок виступив у ролі матроса Царьова, у партнерстві з видатними інтерпретаторами сучасності⁴ (цей гастрольний тур, який

¹ Постановка цього твору в ГАБТі під режисурою С. Бондарчука, всупереч усталеним ідеологічним спотворенням образу Мазепа, завдячує зусиллям Ю. Мазурка.

² З даною корпорацією співпрацювали: Ірина Архипова, Борис Штоколов, Дмитро Хворостовський, Людмила Зікіна, Йосип Кобзон, Станіслав Ростоцький, Сергій Соловійов, Анастасія Вертинська, Булат Окуджава, Євген Євтушенко, Андрій Миронов, Борис Брунов, Євген Петросян, Едіта П'єха та ін.

³ Герман – Зураб Анджапарідзе, Ліза – Галина Вишневіська, Графиня – Валентина Левко, Поліна – Ірина Архипова, Граф Томський – Михайло Кисельов, Пилипівна – Тамара Сорочкіна, Гувернантка – Олена Образцова.

⁴ Семен Котко, демобілізований солдат – Володимир Атлантов, Мати Семена – Ніна Новосьолова, Фрося, сестра Семена – Олена Образцова, Ременюк, голова сільради і командир – Марк Решетін, Ткаченко, колишній фельдфебель – Артур Ейзен, Хівря, його дружина – Вероніка Борисенко, Софія, дочка Ткаченко – Галина Вишневіська, Любка, наречена Царьова – Ніна Лебедева, Івасенко, старий – Станіслав Фролов.

тривав 24 жовтня-18 листопада, включав також виконання опер «Руслан і Людмила» М. Глінки, «Хованщина» М. Мусоргського, «Князь Ігор» О. Бородіна та балету «Анна Кареніна» Р. Щедрина). «Як зірка світового класу Мазурок був широко визнаний у 70-80-ті роки, роки значно більш високих вимог до співацької майстерності ніж теперішні, і більш вибіркових гастролей радянських співаків», – відзначали рецензенти [1, с. 7].

З огляду на виняткові творчі досягнення він був удостоєний звань народний артист РРФСР (1972) і народний артист СРСР (1976).

Співак неодноразово співпрацював з провідними театрами світу: в 1975 році у «Ковент-Гарден» (Ренато, «Бал-маскарад» Дж. Верді), у 1978/1979 р. дебютував у «Метрополітен-опера» (Жермон, «Травіата» Дж. Верді), а також виконав у 1993 р. Скарпіа («Тоска» Дж. Пуччіні). Дещо раніше, у 1987 р. цю ж партію виконав на фестивалі у Вісбадені. У 1978 році співав партію Ескамілью («Кармен» Ж. Бізе під керівництвом Франко Дзеффреллі у Віденській державній опері¹), у 1990 р. – Євгенія Онегіна в Чикаго. Його партнерами на найбільших сценах світу були видатні співаки Пласідо Домінго, Хосе Каррерас, Лучано Паваротті, Джоан Сазерленд, Микол Гедда, Катя Річареллі, Рената Скотто, Ніколай Гяуров. Ю. Мазурок входив до складу журі у музичному конкурсі-фестивалі в Олдсбергу (Великобританія, 1982).

Незважаючи на статус та популярність, митець стабільно підтримував музикантів та творчі акції рідного міста і краю. Завдяки його участі у відбірковій комісії з числа перспективних студентів Львівської державної консерваторії до ДАВТу були запрошені Галина Чорноба та Марта Костюк. Співак виступив у звітному концерті народного симфонічного оркестру клубу ЛОЛПП², з яким починав свою сценічну кар'єру в студентські роки, після виступу цього колективу в Кремлівському палаці з'їздів (1966), невдовзі взяв участь в оперних постановках «Євгенія Онегіна» та «Севільського цирульника» у Львові (січень, 1967). Його виконання фігурувало в ювілейному концерті цього ж оркестру до 25-річчя від заснування (Львів, грудень 1976 р.³). У 2000 році в ході урочистостей на честь 100-річчя Львівського оперного театру взяв участь у виставах «Аїда» (18 травня) та «Тоска» (21 травня).

«Багатьом в театрі Мазурок здавався замкнутим і навіть гордовитим, – згадує диригент Фуат Мансуров у телепрограмі, присвяченій співакові «Мазурок Юрій. Лицар оперної сцени» 18. 07. 2006 року з циклу «Незабутні голоси» каналу «Культура», – але це було наслідком внутрішньої зосередженості, самодисципліни, прагненням зосередитися на головному – на творчості. Насправді Мазурок був людиною веселою і дотепною» [5]. Диригент досі згадує кумедний випадок, коли на гастролях у Зальцбургу два знамениті співаки Великого театру – баритон Юрій Мазурок і тенор Володимир Атлантов вирішили помінятися партіями в опері Чайковського «Іоланта». У них це блискуче вийшло: Мазурок заспівав тенорову партію Водемона, а Атлантов – баритонову партію Роберта [5].

У великий камерний репертуар виконавця увійшли пісні й романси, фрагменти з великих вокальних композицій російських і західноєвропейських авторів – П. Чайковського, С. Рахманінова, М. Римського-Корсакова, К. Монтеверді, А. Страделли, Ф. Чілеа, Ф. Шуберта, Р. Шумана, Дж. Росіні, Е. Гріга, М. Равеля, пісенні цикли та романси Г. Малера («Пісні мандрівного підмайстра»⁴), Ю. Шапоріна («Ліричний зошит»), Д. Кабалевського («Сонети»), Т. Хреннікова, Г. Чулакі («Достаток»), народні пісні. Їх виконання у концертних та гастрольних

¹ Партнерами по виконавському складу були: Кармен – Олена Образцова, Дон Хозе – Пласідо Домінго, Мікаела – Ізабель Б'юкенен, диригент – Карлос Кляйбер.

² Львівський орден В. І. Леніна політехнічний інститут.

³ Цей колектив, створений у 1951 році, на той час здобув I місце у Всесоюзному огляді самодіяльних симфонічних оркестрів (1956), став учасником фестивалю молоді і студентів у Києві (1957), учасником декади Української літератури і мистецтва в Москві (1960), здобув дипломи першого ступеня Всесоюзного фестивалю самодіяльного мистецтва (1967), ВДНХ у Москві (1970) та Республіканських фестивалів самодіяльного мистецтва (1970, 1972 рр.). Ю. Мазурок неодноразово виступав з колективом у концертних програмах та надавав організаційну підтримку в столиці.

⁴ Твори австрійських та німецьких композиторів виконував мовою оригіналу.

програмах відбувалось спільно з концертмейстером Антоніною Афанасєвою, згодом – з сином Юрієм, випускником Московської консерваторії.

Співак здійснив ряд аудіозаписів з вітчизняними і зарубіжними виконавськими колективами та фірмами звукозапису. У Парижі було реалізовано запис «Євгенія Онегіна» за участю Г. Вішневської та В. Атлантова (диригент М. Ростропович, 1970), у 1977 р. він виконав партію Ренато у «Балі-маскарад» Дж. Верді, записаному в Сан-Франциско¹ (диригент – Курт Герберт Адлер). Записи також зберегли інтерпретації партій у його виконанні: Роберт в «Іоланті» П. Чайковського (диригент – Марк Ермлер, 1976²), Ескамільо в «Кармен» Ж. Бізе (диригент – Фуат Мансуров, 1979³), Рангоні в опері «Борис Годунов» М. Мусоргського (1981⁴, 1985⁵, всесоюзна фірма грамзапису «Мелодія»), князя Єлецького в «Піковій Дамі» (1982, диригент Юрій Сімонов, USA, «Kultur International Films Ltd»), Графа ді Луна (диригент Дейвіс, «Philips») Євгеній Онегін (Володимир Федосєєв, 1986, «Мелодія»⁶; диригент Еміл Чакиров, «Sony»⁷) та численні інші.

У 1979 р. з приводу постановки опери «Євгеній Онегін»⁸ рецензент писав: «Багато в чому це найнезвичайніший «Онегін». Ермлер диригує рівно і чітко, не даючи «італійському» сентименталізму проникнути в його запис. Безумовно, зірка всієї вистави Юрій Мазурок. Його Онегін агресивний, але і поблажливий. Вся роль обдумана і всі дії зрозумілі. Про нього можна сміливо сказати, що кращого Онегіна ще не було» [3]. Загалом запис партії Онегіна співак здійснював п'ять разів: для студії «Мелодія», Всесоюзного радіо, «Sony», «EMI», «Le Chant du Monde»⁹.

Майстерність співака зафіксована у низці відеозаписів, телепрограм, екранізацій. Разом з В. Атлантовим, І. Архиповою, В. Левко Ю. Мазурок виконував композиції П. Чайковського в

¹ Річард – Хосе Каррерас, Ренато – Юрій Мазурок, Амелія – Катя Річчареллі, Ульріка – Патриція Пейн, Оскар – Кетлін Беттл, хор і оркестр Опери Сан-Франциско.

² Іоланта – Тамара Сорокіна, Водемон – Володимир Атлантов, Рене – Євген Нестеренко, Ебн-Хакія – Володимир Валайтис, хор і оркестр Великого театру СРСР.

³ Кармен – Тамара Сінявська, Дон Хозе – Зураб Соткілава, Мікаела – Людмила Сергієнко, Цуніга – Юрій Корольов, Фраскіта – Тетяна Тугаринова, хор і оркестр Великого театру СРСР.

⁴ Диригент Володимир Федосєєв, хор і оркестр Центрального телебачення і Всесоюзного радіо, СРСР. Виконавці: Борис Годунов – Олександр Ведерников, Федір – Глафіра Корольова, Ксенія – Олена Школьнікова, Мамка – Ніна Григор'єва, Шуйський – Андрій Соколов, Щелкалов – Олександр Ворошило, Пімен – Володимир Маторін, Самозванець – Владислав П'явко, Марина Мнішек – Ірина Архипова, Варлаам – Артур Ейзен, Мисаїл – Анатолій Мишутин, Шинкарка – Людмила Симонова, Юродивий – Яніс Споргіс.

⁵ Диригент Марк Ермлер, хор і оркестр Великого театру, СРСР. Виконавці: Борис Годунов – Євген Нестеренко, Григорій – Володимир Атлантов, Шуйський – Костянтин Лісовський, Марина Мнішек – Олена Образцова, Пімен – Анатолій Бабікін, Щелкалов – Олександр Ворошило, Федір – Ольга Терюшнова, Ксенія – Олена Школьнікова, Варлаам – Артур Ейзен Мисаїл – Костянтин Басков, Шинкарка – Лариса Нікітіна, Юродивий – Олексій Масленников, Мамка Ксенії – Ніна Григор'єва.

⁶ Тетяна – Лідія Черних, Ольга – Тамара Сінявська, няня – Раїса Котова, Ленський – Олександр Федін, Гремін – Олександр Ведерников, Зарецький – Володимир Маторін, Великий симфонічний оркестр Всесоюзного радіо і Центрального телебачення.

⁷ Виконавський склад (мовою видання): Narumoff – Stoil Georgiev, Hermann – Wieslaw Ochman, Lisa – Stefka Evstatieva, Governess – Vesselina Kasarova, Count Tomsky – Ivan Konsulov, Tchekalinsky – Angel Petkov, The Countess – Penka Dilova, Polina – Stefania Toczyska, Tchaplitsky – Mincho Popov, Masha – Rumiana Vareva, Sourin – Peter Petrov, Orchestra: Festival de Sofia, Chor: Coro Nacional Bulgaro. Studio Recording.

⁸ Диригент Марк Ермлер, Хор та оркестр Великого театру, СРСР, солісти: Тетяна – Тамара Мілашкіна, Онегін – Юрій Мазурок, Ленський – Володимир Атлантов, Ольга – Тамара Сінявська, Гремін – Євгеній Нестеренко.

⁹ Чайковський П. «Евгений Онегин». Г. Вишневская, Т. Сінявская, В. Атлантов, Ю. Мазурок, хор и оркестр Большого театра, дирижер М. Ростропович (1969). США: Melodiya/Angel S-4115\$ Франция: Le Chant du Monde 78485/7\$ Великобритания: EMI-HMV SLS 951\$, «Мелодия» SM 02039-44; SM 02963/4 (отрывки).

історико-біографічному фільмі режисера Ігоря Таланкіна «Чайковський» (1970) про останні роки життя композитора. Ця робота була номінована на «Оскар» в категорії «Кращий фільм іноземною мовою» у 1971 році¹. Співак був запрошений до створення ювілейної програми, 26 травня 1976 року приуроченої до 200-річчя ДАВТу², в якій виконав «Пісню» Веденецького гостя з опери «Садко» М. Римського-Корсакова з оркестром театру під керівництвом Марка Ермлера. У 1987 р. він взяв участь в екранізації опери Дж. Верді «Ріголетто» режисера Віктора Окунцова разом з Ольгою Кондіною, Александром Морозовим, Володимиром Панкратовим, (дир. Александр Дмитрієв та академічний симфонічний оркестр Ленінградської філармонії). Франко Дзеффреллі запросив Ю. Мазурка на роль Ескамільйо в свій фільм-оперу «Кармен». Оперу «Трубадур» у співпраці з Катею Річареллі екранізовано фірмою «Philips».

Співак нагороджений двома орденами Трудового Червоного Прапора. У 1996 році йому була присуджена «Жар-птиця» – вища нагорода Міжнародного союзу музичних діячів. Однак, високі відзнаки майстер вокалу трактував як етапні досягнення на шляху постійного копіткого вдосконалення: «Від стану голосового апарату залежить як співак зможе говорити зі слухачами, висловлювати свої почуття і думки. Я впевнений, як би не розвинулось оперне вокальне мистецтво, людський голос залишиться найціннішим матеріалом для музикантів – композиторів, диригентів, співаків... Голос – це подарунок долі і в той же час величезна відповідальність» [2, с. 80].

Творчість Юрія Мазурка, інспірована активним мистецьким життям львівського технічного ВНЗ у співпраці з оперними диригентами та консультаціями професійних оперних співаків, формувалась у поєднанні здобутків вокальної педагогіки та виконавства, отриманих від С. Мигая (одеська та петербурзька вокальні школи, уроки в М. Батістіні), московських педагогів (А. Доліво, О. Свешнікова, С. Лемешев), є переконливим втіленням успішності синтезу методичних напрацювань у галузі вокальної техніки та мистецтва інтерпретації, трактованих яскравою і творчою особистістю, збагаченої потужним виконавським досвідом сценічного та камерно-вокального мистецтва.

ЛІТЕРАТУРА

1. Жирмунский М. Аристократ русской оперы / М. Жирмунский // Независимая газета. – 2001. – 4. 07. – С. 7.
2. Игнатъева Е. «Ему всегда удаётся воссоздать человеческий характер во всей его сложности и простоте...». Юрий Мазурок / Е. Игнатъева // Певцы Большого театра: Одиннадцать портретов. – М.: Музыка, 1978. – 163 с.
3. Коршиков В. Хотите, я научу вас любить оперу. О музыке и не только / В. Коршиков. – М.: ЯТЬ, 2007. – 246 с.
4. Мазурок Ю. Образ его – в памяти поколений. К 85-летию со дня рождения Сергея Яковлевича Лемешева / Ю. Мазурок // Советский артист. – 1987.
5. Мазурок Юрий. Рыцарь оперной сцены // Музыка на телеканале «Культура» (о программе 18.07. 2006, 18:20 из цикла «Незабываемые голоса») / [Режим доступа]: <http://www.tvkultura.ru/news.html?id=109000&cid=370>
6. Пружанский А. М. Отечественные певцы. 1750–1917: Словарь. / Изд. 2-е испр. и доп., электронное / А. М. Пружанский. – М., 2008 / [Режим доступа] : <http://next.feb-web.ru/test/pruzhan/abc/>

¹ За підсумками опитування журналу «Радянський екран» виконавець головної ролі Інокентій Смоктуновський був визнаний кращим актором 1970 року.

² Концерт, посвященный 200-летию ГАБТ СССР [1976г., Vocal/Ballet, DVD 5] (Е.Мачерет) [1976 г., Опера, балет, DVD5].